

HISTÒRIA DE LA SETMANA SANTA MOIANESA

Una recerca sobre la Setmana Santa a Mojà revela que els Armats es van crear el 1815

► L'historiador Jaume Clarà ha trobat la data de constitució del grup de romans en el llibre d'actes de la confraria de la Minerva

DAVID BRICOLLÀ / ICA
Els Armats de Mojà compliran 200 anys de la seva fundació el 2015. El més rellevant no és tant l'aniversari d'aquest cos de romans de la Setmana Santa moianesa, com el fet que es podrà celebrar aquesta efemèride perquè ha estat ara, arran d'una recerca històrica, que s'ha sabut i documentat que va ser l'any 1815 quan es va crear aquest pas, que durant quasi dos segles ha estat l'únic que ha quedat de l'antiga processó a Mojà (recuperada fa dos anys).

La troballa l'ha fet l'historiador moianès Jaume Clarà i Arta, autor d'un llibre sobre la Setmana Santa a Mojà que demà es presentarà en societat de la mà de l'Associació Cultural Modiliana, i del qual Regió7 amança algunes de les principals descobertes. La més destacada és aquesta datació del naixement dels Armats, que Clarà ha trobat a través del llibre d'actes de la Minerva, una de les confraries participants a les processons moianeses del segle XIX.

Christòfor concret que ja tenia començament de l'estructura a l'arxiparc parroquial de Mojà d'aquests llibres que recullen les activitats de les confraries, però no se'n havia realitzat un estudi en detall. El capítol de Jaume Clarà en aquestes actes ha proporcionat nombroses dades sobre l'activitat de les confraries, la

més rellevant de les quals ha estat aquesta datació. En concret, en una pàgina del llibre de la Minerva (que reproduïm) es deixa constància clara que l'any 1815 es van fer els vestits dels Armats perquè participessin en diverses actes religiosos que es programaven llavors durant la Setmana Santa. En concret, s'instal·laven, segons consta en el document, per prendre part a la processó de la Soledat i Congregació i a la del Dijous Sant. La confraria de la Minerva era, segons apunta Jaume Clarà, una de les que tenia més pes en aquell moment entre les que hi havia a Mojà, i entre altres en l'encarregada d'organitzar les festes de Corpus.

Clarà destaca que una de les curiositats d'aquest document que ha fet possible la datació de la constitució dels Armats —que en aquesta mateixa pàgina transcrivim literalment— és que en el seu origen també se'ls encomanava fer vigilància davant de la figura del Santíssim Dijous a la tarda i divendres al matí per impedir aldarulls i irreverències.

«Perquè es veu, s'havien produït en altres ocasions, especialment en el moment de l'adoració, tot i que no específic de què calia entre aquestes conductes considerades inapropiades i que el nou pas havia de vetllar. Quan anteriorment els Armats encara no existien ho reformava el fet que el baró de Maldà, en el seu popular diari»

La troballa s'ha fet durant la realització d'un llibre històric sobre la Setmana Santa a Mojà, que es presenta demà

TRANSCRIPCIÓ DEL DOCUMENT «En lo any 1815 se feren los vestits dels armats per anar a la processó del diumenge del Ram al vespre dita de la Soledat i Congregació, a la del Dijous Sant i per estar de cantonella en la iglesia davant del Santíssim Sagriment en la tarde del Dijous Sant i mati del divendres trenta la gent adora a Christo crucificat. Dits vestits se guardan en la pesa mes alta que hi ha al sobre de la botiga ahont se ven la cara de la Confraria major. Los Administradors de la Minerva advertiran als Armats que procuran anar ab devoció i impedir lo tumulto e irreverencias que se cometen davant del Santíssim Sagriment, en especial durant la adoració del Dijous i Divendres Sant»

Calaix de sastre, va descriure detalladament la processó del 1609, i no hi apareixerien armats. Segons l'autor de la recerca, en els llibres de confraries consten anotacions del pagament d'aquests primers vestits, «dels quals se'n conserven algunes restes al Museu de Mojà» i també de la seva renovació l'any 1860. Aquests van utilitzar-se fins al 1916, quan es va tornar a remodelar el vestuari que, amb les reparacions necessàries, són encara els que porten ara.

Des de principi del segle passat aquest pas es format per 17 romans, i llavors, des d'entors d'un dècada dels 80 i durant 22 anys van ser l'únic pas que es va mantenir de les antigues processons moianeses i sortien únicament la nit de Dijous Sant. Ara fa dos anys, però, va ampliar la seva participació gràcies a la recuperació de la processó que es fa el Divendres Sant. Així, enguany se'ls podrà veure dijous vinent, 23 de març, a les 9 del vespre a la plaça Major, on faran en solitari les seves evolucions o figures, al ritme dels tambors; la creu, el quadre, el tributó, el triangle, el relleig, la cadena i l'esgrua. Lendemà tornaran a sortir, com han fet els dos últims anys, per encapçalar la processó del Divendres Sant, que s'iniciï a les 9 del vespre.

El tenor Francesc Viñas va donar peces que havia dut en diferents òperes

► Els elements que Viñas va cedir als Armats els havia utilitzat als muntatges «Lohengrin» i «Aida»

plè, el dute el baró de els armats, com es pot observar a la imatge que il·lustra la pàgina anterior. Curiosament, totes aquestes peces van desaparèixer posteriorment. Segons l'historiador moianès, molt probablement va ser durant la guerra civil, «encara que la tradició oral diu que, com a mínim l'escut, van arribar a una exposició a Madrid (d'altra banda a Barcelona) i no van tornar».

En casó, els vestits que el cos de romans dula en aquell moment, que havien estat renovats el 1916, si que es van preservar tots de la guerra «perquè mentre estaven cremant els objectes de l'església un dels Armats va anar a seure el president del comitè de milícies i li va demanar que els poguessin conservar perquè podien servir per fer teatre, i d'aquesta manera es van poder recuperar tots els vestits i salvar-los fins als nostres dies», ja que són els que encara duen en l'actualitat els disset components d'aquesta formació.

Ahans de la donació dels elements operístics, Francesc Viñas ja va fer una contribució important durant la dècada de 1910 —que es coneixia l'esgrua, però que no s'ha pogut arribar a documentar. Fins aquell moment els Armats l'integraven 14 persones (12 llançers, un tambor i un banderer), i Viñas, en va pagar una ampliació amb el vestuari per a dos llançers més (un segon tambor, que és la formació actual —perquè volia contribuir a donar més relleu a la celebració de la Setmana Santa».

Francesc Viñas a l'òpera «Lohengrin», el 1901, en dula l'escut que després va donar

Mojà va recuperar la processó el 2011 després de dues dècades sense

La processó més antiga de la qual s'ha trobat constància és del 1690

► En els documents del debat es constata la preocupació per l'actitud de l'encarnada «processó de les blanques»

► Una de les fonts documentals de les quals ha begut Jaume Clarà per elaborar aquest volum sobre la Setmana Santa a Mojà és l'Arxiu Episcopal de Vic, del qual ha fet un buidatge de les visites pastorals que feta el bisbe a les parròquies, i en aquest cas a la moianesa. D'aquesta font s'ha extret que hi ha, «de les que s'havia d'arreglar. I respecte a les processons, del que puja la sempre és de les prohibicions i de les coses que no es fan bé».

En el cas de la de Mojà, en la documentació trobada fa sobretot referència al que s'anomenava la processó de les blanques. Segons l'historiador, «en veu que a la processó de la Soledat hi araven d'unes vestides de blanc, ben guardades, en una actua que el bisbe considerava que no era responsa i per això prohibeix, en un primer moment, que les noies més grans de 12 anys puguin participar així a la processó». El text trobat deia, literalment, això: «Havien tingut notícia com en el seu dia s'hi va instituir alguns anys a

EL LLIBRE

LA SETMANA SANTA A MOJÀ

AUTOR
Jaume Clarà i Arta

ASSOCIACIÓ CULTURAL MODILIANA • 14 PÀGINES

L'ACTE DE PRESENTACIÓ

► La presentació pública de l'obra elaborada per l'historiador Jaume Clarà tindrà lloc demà, a les 9 de la tarda, a l'edifici Sant Joan, i s'acta organitzat per Modiliana, Unitat de Intervenció de l'Arxiparc, la presentació de Ramon Tarter i l'edició José. La donada a càrrec de l'edició, Denis Guiteras.

«Una part que en les processons que se fan en la Setmana Santa, són gairebé dites de les blanques, anomenades doncs les blanques, i a 12 anys venides de blanc en lo millor moda que poden ab fins i tot fer-se, i descaubellades de fessons plenes de color i blaquet i costades, convertint los vestits de penitència i de contrició per moltes coses i pecat en galles, i sentint ofensas contra nostra Deu i santos, los prohibeix».

Ara bé, Clarà puntualitza que una cosa era prohibir «i una altra que tingués efecte». Perquè, segons ell, durant tot el segle XVIII, cada cop que hi ha una visita pastoral, surt el tema, fins que finalment a final del XVIII ho prohibeixen del tot. «Però tampoc sense gaire efecte perquè en les cròniques del baró de Maldà encara descriu en la del·tosa que hi participen noïes i noies vestits de blanc».

Sant Martí acull una jornada sobre turisme i noves tecnologies

REGIÓ7 | SANT MARTÍ
Montserrat Peñarroya, experta en noves tecnologies i turisme digital, serà aquest proper diumenge a Sant Martí de Torroella per fer una ponència sobre turisme i noves tecnologies. Peñarroya, investigadora, consultora i docent especialista en marketing digital i xarxes socials, és també directora de l'Institut Internacional d'Investigació de la Societat de la Informació i el Coneixement (ISIIC).

La jornada servirà per lliurar les plaques i els diplomes de Compromís de Qualitat Turística (SIC-TEC) a les empreses del sector que s'han compromet amb el procés d'evolució durant l'any 2011. Tindrà lloc a partir de les 9 de la tarda a l'ajuntament de Sant Martí de Torroella. L'assistència a l'acte és gratuïta i oberta a tothom, però cal inscripció prèvia a l'adreça inform@bages.cat o al 93 603 0133.

Sant Joan recrea escenes bíbliques, avui al bosquet del Mas Llobet

REGIÓ7 | SANT JOAN
El Bosquet del Mas Llobet serà l'escenari aquest vespre de la representació de diferents quadres de la Passió. El públic assistent podrà veure representades diferents escenes bíbliques, des del Sant Sopar fins a la mar de Jesús de Nazaret.

L'acte es organitzarà pel Fòrum, el Grup de Penitents del carrer del Bis i el Grup de Catequesis de la Parròquia de Sant Joan i té la col·laboració de La Verbenes, Coral Casa Nostra, Bets del So, ACR AMPA de Murores, el Síndic, AMPA escola Ametlleres i veïns de la placeta.

Comerç i petits empresaris de Castellbell es mostren al carrer

REGIÓ7 | CASTELLBELL
Castellbell i el Vil·lar entraran demà a la Vira de Mostres i Ensocs. Una iniciativa que recorre al llarg del carrer de Joaquim Borràs mig centenari de pautes de botiguers i petits empresaris del municipi, que hi mostren els seus productes. A més, organitzadors, organitzada per la Llibre i l'Artisanat, es presenten mostres d'artesania que hi ha a la població de tot tipus de serveis.